Työ- ja elinkeinoministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö		KOKOUSRAPORTTI	TEM2020-00378
TTM	Heinonen Liisa(TEM), Porkka Pauliina(TEM), Saarinen Noora(STM)	20.07.2020 JULKINEN	

Asia
EU/Työ- ja sosiaaliministereiden epävirallinen videokonferenssi

Kokous
Työ- ja sosiaaliministereiden epävirallinen konferenssi 17.07.2020

Saksa järjesti 17.7. lyhyen EU:n työ- ja sosiaaliministereiden epävirallisen videoko-kouksen CODIV-kriisiin liittyvistä teemoita. Lyhyen täysistunnon jälkeen keskuste-la käytiin rinnakkaisissa istunnoissa, jotka käsittelevät seuraavia teemoja: 1) sosiaa-lisen suojelun järjestelmiä osana toipumista, erityisesti keskittyen työttömyysturvan vakuutus- ja minimitulojärjestelmiin, 2) kausityöntekijöiden ja liikkuvien työnteki-jöiden oikeuksien parempaa toimeenpanoa, 3) työsuojelun merkitystä toipumisen kannalta. Kokouksen lopuksi kuultiin yhteenvedot keskusteluista.

Suomen kokouksessa edusti VSI Saila Ruuth. Suomi osallistui sosiaalista suojelua koskevaan sessioon. Kokouksen teknisten ongelmien vuoksi Suomen keskeisimmän näkemykset teemasta jouduttiin lopulta lähettämään kirjallisesti.

Täysistunto

Kokouksen täysistunto-osuudessa puheenvuorot käyttivät Saksan työ- ja sosiaaliministeri Hubertus Heilin ohella komissaari Nicolas Schmit, professori Mariana Mazzucato Lontoon University Collagesta sekä Euroopan tason työmarkkinajärjestöjen edustajat.

Ministeri Heil kiitti avauspuheenvuorossaan komissiota uusista aloitteista koronan hoidon sekä muutoinkin työ- ja sosiaalisektorin osalta, muun muassa kausityöntekijöiden aseman parantamiseksi.

Komissaari Schmit piti Saksan työ- ja sosiaalisektorin prioriteetteja hyvinä. Hän korosti solidaarisuutta, vähimmäispalkkahanketta ja kunnollisen elintason turvaamista kaikille. Hän nosti esille rakenteelliset muutokset, yritysten yhteiskuntavastuun tuotantoketjuissa ja työllisyyttä tukevat rahoitusinstrumentit. Työttömyys voi nousta syksyn aikana ja lisätä köyhyyttä. Tarvitaan sosiaalista kestävyyttä. SURE-instrumentilla on tärkeä rooli työpaikkojen säilyttämisessä. Sen avulla voidaan tukea yrityksiä ja työntekijöitä työajan lyhentämistä koskevien short time scheme'ien puitteissa. Hän nosti esille myös ReactEU-instrumentin. Komissaari mainitsi myös kausityöntekijöiden suojelua koskevan tuoreen tiedonannon ohjeineen sekä nuorisotakuusuositusta, nuorisotyöttömyyden hoitoa koskevan rahoitusinstrumentin YIE:n sekä osaamista koskevat aloitteet.

Professori Mariana Mazzucato totesi, ettei talous ratkaise kaikkea, myös rakenteet ovat olennaisia. Hän korosti "stakeholder" kapitalismia. On tärkeää kytkeä muun muassa työmarkkinaosapuolet

yhteiskunnan uudistamiseen ja ongelmien ratkaisemiseen, kun pyritään palaamaan normaaliin aikaan kriisistä toivuttaessa. Olisi hyödyllistä tehdä kv. vertailua kriisistä selviämisessä. Esim. IT siirtynyt vahvasta tuontipainotuksesta suojavarusteiden suhteen lähes omavaraisuuteen. Korosti missio-lähtöistä politiikkaa. Outcomes-based economy, PPP, edellyttää kunnianhimoisia tavoitteita ja konkreettisia keinoja. Keskitytään ongelmaan, ja hoidetaan sitä horisontaalisesti. Valtion teknologiapanostuksista ja toimista digitaalisen kuilun poistamiseksi ovat hyötyneet monet yritykset, kuten Uber. Julkisten varojen käyttöä on vaivannut kunnianhimon puute. Siitä miten hallinto tukee kestävää kasvua, ei puhuta tarpeeksi, tähän tulisi kiinnittää enemmän huomioita. Ongelmia tulisi ennakoida. Bail-outeista ym jäsenmaiden tulisi ottaa oppia toisistaan. Koronasta kärsiviä sektoreita tulee tukea. Mutta tukea ei tule suunnata tuottamattomille aloille. Tukea tulee suunnata innovaatioihin ja vihreään kasvuun. Julkisten varojen strategisen käytön puute on ollut ongelma monille maille. Tuen tulisi kohdistua esim. koulutukseen ja tutkimukseen sekä muihin kestävän kasvun elementteihin.

ETUC/EAY/Luca Visentini: EU:n tukitoimissa on ollut liikaa viivettä. Osa työntekijöistä on tukiverkostojen ulkopuolella (kausityöntekijät, erätyypillisissä työsuhteissa olevat) Työturvallisuustoimien rooli on oleellinen. EU:n rahoitusinstrumentista, joilla tuetaan elpymisestä, hän toivoi nopeaa päätöstä EU-maiden johtajilta. Sosiaalipilarin tulee olla edelleen kaiken toiminnan kompassina. Tuloksena tulee olla laadukkaampia työpaikkoja. TSTK-ministereillä tulee olla tärkeä rooli elpymisessä. Toimiva yhteistyö ECOFIN-sektorin kanssa tarvitaan. Korosti nyt alkaneen trion roolia ja panosta. Trion kaudelle osuu monia tärkeitä aloitteita. Edellisessä puheenvuorossa mainittu ”stakeholder capitalism” on käytännössä toimivaa sosiaalista vuoropuhelua. Käytännössä sosiaalinen vuoropuhelu ei ole monissakaan maissa kuitenkaan toimivaa. Erityisesti työehtosopimusneuvottelutoiminnan edellytyksiä tulee tukea.

Markus Beyrer/Business Europe tuki hänkin sosiaalisen vuoropuhelun keskeistä merkitystä osana ”stakeholder” kapitalismia. On oleellista, että elpymisraha käytetään tehokkaasti tukemaan innovaatioita, rakenteiden uudistamista sekä sosiaalista ulottuvuutta. Korosti työmarkkinaosapuolten autonomiaa muun muassa vähimmäispalkan määrittämisen osalta. Sosiaalipilari myös tärkeä kompassi, sen toimintasuunnitelma tulee laatia huolella ja liittää ohjausjaksoon. Vahvoja verokannusteita tarvitaan, jotta yritykset selviävät. Vetosi politiikkoihin, että yritysten taakkaa ei saisi lisätä.

Valeria Ronzetti/CEEP totesi, että koronakriisi on osoittanut, että hyvin toimivat julkiset palvelut on ”business case”. Viime aikoina ongelmana on ollut liian alhaiset investoinnit esimerkiksi julkiseen terveydenhuoltoon. Korosti yleishyödyllisten palvelujen merkitystä. Kiirehti EU-maiden johtajien päätöstä rahoituspaketista, jossa tuetaan muun muassa vesi-, energia- ja digitaalisia investointeja.

Veronica Willems/SMEUnited korosti tukitoimien tärkeyttä PK-yrityksille. On tärkeää pitää hengissä yritysten ja niiden henkilöstöjen muodostamat ”tiimit”. Työterveys on tärkeää varmistaa kaikilla työpaikoilla. Henkilöstön osaamisen kehittäminen myös kriisin aikana ansaitsee tulla tuetuksi. Näin voidaan auttaa mahdollisesti tarpeellisissa yritysten toiminnan uudelleen suuntaamisissa. Työajan lyhentämisjärjestelyt ja niiden tukeminen on ollut keskeinen keino PK-yritysten tiimien pitämisessä hengissä. Hän korosti myös työterveydestä huolehtimista palattaessa työhön sekä oppisopimuskoulutettavien työsuhteiden jatkumisen tärkeyttä kriisistä huolimatta. Toisti Business Europen kannan, että yritysten taakkaa ei saa lisätä.

Työryhmä sosiaalisen suojelun järjestelmistä osana toipumista, ml. työttömyysturvan vakuutus- ja minimitulojärjestelmät.

Suomi osallistui työryhmään, joka keskusteli sosiaalisen suojelun järjestelmistä osana toipumista. Keskustelussa keskityttiin erityisesti työttömyysturvan vakuutus- ja minimitulojärjestelmiin. Ryhmää johti Portugalin työ-, yhteisvastuu ja sosiaaliturvaministeri Ana Mendes Godinho. Teknisten

ongelmien vuoksi Suomen puheenvuoroa ei voitu pitää, vaan sen pääkohdat jouduttiin lähettämään muille kokousedustajille kirjallisesti. Työryhmässä puheenvuoroja käyttivät muun muassa Viron, Maltan ja Bulgarian ministerit.

Työryhmien yhteenveto-osuus

Työterveys

Työterveys-osuudessa oli noussut esille ohjeet koronan torjumisesta työpaikalla, etätyön ja digityön myötä syntyneet uudet työsuojeluriskit. Oikeus kytkeytyä irti työtietokoneesta ja kännykästä korostuvat etätyössä ottaen huomioon joustavat työajat. Etätyöntekijöitä on suojeltava uusilta riskeiltä. Sukupuolten tasa-arvonäkökulman ottaminen huomioon on tärkeää. Epätyypilliset työsuhteet huomioitava erikseen. Esille oli noussut myös liikkuvien työntekijöiden ja kausityöntekijöiden tarve erityiselle suojelulle ja tartuntariskien torjuntaohjeiden tarve.

Sosiaaliturva

Sosiaaliturva-osuudessa todettiin, että korona-aikana on opittu huomaamaan hyvinvointivaltion tärkeä merkitys sekä korostettiin osallistavia sosiaaliturvajärjestelmiä. Kaikki ryhmät on huomioitava. On varmistettava epävirallisen sektorin työntekijöiden suojelu sekä nuorten asema myös tulevaisuudessa. EU:n sosiaalisten oikeuksien pilarin rooli on oleellinen. On otettava oppia kokemuksista, mutta myös luotettava tulevaisuuteen ja sosiaalisen Euroopan kehitykseen. Julkisilla investoinneilla voidaan torjua epätasa-arvoa ja säilyttää kansalaisten luottamus. Europe needs social, social needs Europe.

Kausityöntekijöiden suojelu

NL oli ehdottanut Task Forcen perustamista parantamaan kausityöntekijöiden suojelua. DE korosti, että valvontaa on tehostettava kansallisesti. Saksassa ay-liike tukee oikeudenmukaista liikkuvuutta ja epäkohtien torjuntaa paremman valvonnan avulla. DK oli ehdottanut, että sääntöjä rikkovista yrityksistä voisi laatia mustalista. Muutoin keskustelussa korostuivat kansalliset toimet EU-lainsäädännön toimeenpanon tehostamiseksi. Komission hyväksymiä ohjeita pidettiin hyvinä. ELA:n rooli on tärkeä ja sitä on vahvistettava. Reilua liikkuvuutta on edistettävä. Kausityöntekijät eivät ole toisen luokan kansalaisia. Saksa lupasi lähettää yhteenvedon keskustelussa nousseista ideoista kokousosanottajille.

Suomen edustajat
VSI Saila Ruuth sekä STM:n ja TEMin virkamiehiä

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	sosiaaliturva, työllisyys, työoikeus, työterveys, työmarkkinajärjestöt
Hoitaa	**STM, TEM**
Tiedoksi	EUE, OKM, OM, UM, VM, VNK, VTV